

Itt a huszonnegyedik!

Ízelítő a Szarvasi Krónika most megjelent számából – 4. (befejező) rész

A *Múltunkat idézve* rovat új sorozat írásaival jelentkezik. Címe: *Szemelvények a szarvasi kisipar történetéből*. Az a célja, hogy a már rég feledésbe merült kisüzemekből legalább azoknak az emléket őrizze meg, amelyekről fénykép is fennmaradt. E számban három egykori kisiparost mutat be három szerző. *Tóth István* fazekas népi iparművész hagyatékát a Tessedik Múzeum őrzi, de a Krónika is írt már a műhelyéről. *Matók Sándor* fényképész egykori fotóiból ugyancsak a Múzeumban nyílt kiállítás, de *Székelly Jánosné* varrodájára már alig emlékeznek néhányan.

Pedig „Bözsí néni” sok varrónőt nevelt a városnak.

„A varrodának annyi munkája volt, hogy egy ember nem tudta elvégezni, annyi azonban nem, hogy több családot is el tudott volna tartani. Ezért Székelly Jánosné fiatal lányokat alkalmazott inasnak. Őket megtanította a munka alapvető fogásaira, az ügyesebbek hamarosan önállóan is tudtak dolgozni, így jövedelmet termeltek. A varroda általában 3-4 tanulót foglalkoztatott, fellendülés idején többet is. A hat elemet végzetek három, a polgári iskolát végzetek két évig tanulták a szakmát. Heti négy napon

át a műhelyben dolgoztak, két napot az ipariskolában töltöttek. A varrodai napok 8 óraker kezdődtek, 17-18 óráig tartottak, de amikor a munkák szezonja volt, este tízig is tartott a munka.”

Ugyancsak új rovat a Város-történetképeslapokon. Ezt *Brlás Attila* képeslapgyűjtőgyűjtő szerkeszti, írja – élvezetes stílusban, egykori képeslapokkal gazdagon illusztrálva. Indulásként az Árpád Szállóról és az Újtemplomról sztorizik:

„Édesapám mesélte nekem, neki pedig a dédnagyapám, aki ácsként vett részt az építkezésen:

– *Amikor a torony tetőszerkezetének befejező mozzanataként a szélkakast kellett a helyére rakni, felküldtek egy inast ezzel az utasítással: Semmi mást nem kell tenned, csak a tengelyt beledugnod a lyukba! Szegény a 65 méter magas torony csúcsán annyira szédült, hogy már nem is egy lyukat látott. Le is kiabált: Melyikbe?*

GYORSAN LEKÖNYÖRÖGTÉK, ÉS MÁSNAK ADTÁK ÁT A MEGTISZTELŐ FELADATOT...

A templom a következő év-

ben elkészült, 1897. július 4-én szentelték fel. Az eseményt pontosan rögzítette a következő képeslap feladója, aki ezt az egyik legrégebbi, az új templomról készült képeslapot 1899. december 31-én (a XIX. század utolsó napján!) adta fel.”

A *Szemle* rovatban 15 új kiadványt ismertettek a Krónika szerzői – mind a 15 városunkban jelent meg. A paletta színes: van benne jubileumi kiadvány, tanulmánykötet, régi szarvasi íróemberek műveinek új kiadása, antológia, tanulmánykötet és még sok más, lehet válogatni közülük.

A 24. szám zárásaként *Szarvason történt 2009-ben* címmel 10 oldalon át sorjáznak egy év eseményei.

***

Akit érdekel, megvásárolhatja a Krónika 24. számát a könyvesboltokban, a Múzeumban, a Városi Könyvtárban, a Debi ABC-ben és a Polgármesteri Hivatal portáján. Kellemes, szórakoztató lapozgatást, olvasgatást kíván minden Kedves Olvasójának a Szarvasi Krónika szerkesztősege.

A nagylaki vásárban

Sültkolbász, édes csörögefánk és pörkölt illata hozta magával a füsttel terhelt, nagylaki, forró, nyári szél június 12-én szombaton. Hogy mire is volt ez a nagy sütés-főzés, készülés? A **délalföldi szlovákok vásári forgataga** fogadta Romániában a szarvasiakat, ahol Szerb, Szlovák, Cseh és magyarországi szlovákok kézművesei, gasztro-specialistái és kulturális csapatai mutatják be egymásnak tájegységeik jellegzetességeit. Ezen a rendezvényen üdvözölték egymást a hagyományok, a népszokások és a kismesterségek. Városunkból Szarvas Város Szlovák Önkormányzata és a Szlovák Kulturális Kör közös útján Maczkóné Vera csuhé és szalmafonó, valamint Keserű Zsuzsa mézeskalács készítő ízléses portékái csalogatták a vásár résztvevőit a sátorhoz, ahol széles bográcásban „baranina” főtt Kupecz Sándor módra, azaz profi módon darabolva, szarvasiasan fűszerezve. A tikkasztó meleg-

ben minden tájegység a nagyközönség elé tárta a maga kulturális, gasztronómiai és kézműves specialitásait. Így került a képzeletbeli vásári kosárba a csabai Boleráz Citera Együttes hangszeres játéka, a csabai Ružička Kórus éneke, Mótyán Tibor és bandájának népzeneje, az aradácsi asszonyok gombos harmonika szava. Szólót énekelt a mezőberényi Ocsovszki Ildikó és Mária Krajčiková szlovák és Radomir Karkuš szerb énekes. De került még a vásári kosárba csabai sűrű tarhonya, vanyarci sztrapacska, komlósi sültkolbász, bakonyi mákos rétes, medgyesegyházi csöröge, nagylaki kyslicé haluške (diós, mákos, sajtos knédli), aradácsi ördögpirula, nagybányegyesi spricka, nagylaki grillázs cukor remekművek, házi tészták (šiflike, brdoce, tarhoňa) is. A főzősor mesterei a birka-pörkölt több változatát, sertés pörköltet, híg tarhonyát, pirított tésztát kavargattak a nyári hőség közepette. Főztek még

a mezőberényi szlovák asszonyok is, de kotlíkjukból senki nem kívánt kóstolni, mert szappant készítettek. A kisiparosok évszázados mesterseégeket, úgy mint a seprükötő, hegedű készítő, kosárfonó, kovács, pék, asztalos, szövő, csipkeverő mutattak be, amit a rendezvényen résztvevő csabacsüdi szlovákok is megcsodáltak. A gyermekeket a poszonyi Gašparko bábszínház szórakoztatta manós, ördögös, hercegnős, varázslós

Kubo című jelenetével.

Vásárfiaként hazahoztuk a szarvasi és Szarvas környéki embereknek, akik szívükben őrzik őseik hagyományait és kultúráját a főrendező, a romániai Szlovákok és Csehek Demokratikus Szövetségének és az Ivana Kraska Kulturális és Tudományos Egyesületének szívbéli üdvözlétét, mely megerősíti, hogy a földrajzi távolságok ellenére is, nyelvünk, hagyományaink, múltunk közösek.

-Maya-

